

Det gode liv i Nittedal.

Venstre – et liberalt verdivalg.

Venstres grunnidé bygger på personlig frihet og sosialt ansvar. Venstres visjon er et liberalt og inkluderende samfunn hvor hver enkelt har frihet og mulighet til å skape seg et godt liv, og der vi sammen tar ansvar for fellesskapet og miljøet.

Vi tror at rettferdige spilleregler, mer mangfold og økt rom for personlig frihet og livsutfoldelse vil gi et mer inkluderende og menneskevennlig samfunn.

Venstres ideal er et åpent samfunn av frie og myndige borgere, hvor alle har en reell mulighet for livsberikelse og personlig vekst. Vi vil hele tiden kjempe for et bredt demokratisk engasjement og

invitere flest mulig til å ta del i utviklingen i eget nærmiljø og lokalsamfunn.

Venstre er uavhengig av alle organiserte særinteresser. Derfor er Venstres politikk preget av et fordomsfritt og liberalt engasjement for det felles beste – av langsiktige fellesinteresser, ansvarlighet og omtanke for framtiden.

2. Venstres visjon for Nittedal

Bygda vår har mange gode kvaliteter gjennom sin sentrale plassering ved hovedstaden og nærhet til marka. Nittedal skal styres på en måte som er nyskapende og bærekraftig, og hensynet til vern av dyrket mark skal vektlegges. Nittedal skal være den grønne kulturbygda. Det skal være et godt sted å bo, et trygt sted å vokse opp, et attraktivt sted å jobbe, et sted for opplevelser og et sted der du får omsorg når du trenger det.

For oss er det viktig at Nittedal er et sted med identitet og et sted å være stolt av. Helt sentralt i arbeidet med identitetsbyggingen er realiseringen av kulturhus og bibliotek i et levende og miljøvennlig sentrum med kirke, handel og servicetilbud. Nittedal har et bredt spekter av frivillige organisasjoner, og vi vil utvikle bygda i et godt samarbeid med kulturlivet, idretten og andre frivillige. Nittedal har fin natur, variert kulturlandskap og gode muligheter for friluftsliv. Vi vil sikre tilgangen til marka og Nitelva.

Våre barnehager og skoler skal kjennetegnes av god kunnskapsformidling, læringsglede og gjensidig respekt. Vi vil utnytte skaperkraften i det lokale næringslivet, og vi vil skape et enda flottere Nittedal, både når det gjelder utseende og innhold.

3. Slik vil vi utvikle nittedalssamfunnet

Nittedal kommunes åtte strategiske styringsmål legges til grunn for utviklingen av nittedalssamfunnet. Gode tjenester, god folkehelse, rent miljø, stolt nittedalsidentitet og levende lokaldemokrati er avgjørende for at vi kan leve det gode liv i Nittedal. Gode prosesser, kompetente og motiverte medarbeidere og sunn økonomi i kommuneorganisasjonen skal bidra til å oppnå kommunens mål. Bygdas innbyggere skal nyte godt av kommunens høye kompetanse både innen samfunnsutvikling og tjenesteproduksjon.

Venstre tar miljøet på alvor. Målsetningen om rent miljø skal oppnås blant annet gjennom å legge til rette for et bedre kollektivtilbud, sikre

trygge leveranser av vann og ved å utvikle gode og framtidsrettede løsninger for avløp. Vi vil fjerne forurensning fra Nitelva og gjøre elva mer tilgjengelig for rekreasjon og friluftsliv. Vi vil gjøre bygda vår vakrere ved å stille krav til utforming av bygninger og offentlige møtesteder.

Nittedal kommune er en presskommune, så befolkningsveksten og arealutnyttelsen må styres. Med bakgrunn i arealmessige forhold, kommuneøkonomi og god lokalsamfunnsutvikling, har vi et mål om en befolkningsvekst på 1,7 prosent i snitt per år i perioden.

Venstre vil ha en samfunnsutvikling som gjør det attraktivt å bo og arbeide i Nittedal. Folk skal kunne skape og delta i opplevelser i kommunen vår. Venstre vil bygge nye Nittedal sentrum, der det skal tilrettelegges for et bredt servicetilbud og opplevelser med kulturhus og bibliotek som det naturlige samlingsstedet for

hele bygda. Den grønne kulturbygda Nittedal skal utvikle seg positivt ved en sterk satsing på frivillighet. Kommunens ansvar blir å tilrettelegge med arenaer for kultur og idrett, og skape gode rammebetingelser for å videreutvikle frivilligheten.

4. Skole for kunnskap og like muligheter

Kunnskap er en forutsetning for det gode liv og er grunnlaget for frihet og demokrati. Venstres politikk bygger på at alle skal ha samme adgang til utdanning – uansett økonomisk, kulturell og sosial bakgrunn. Den offentlige skolen skal være bærebjelken, og det er en hovedoppgave å gjøre disse skolene best mulig.

Høye ambisjoner på alle elevers vegne, god systematisk oppfølging av elevenes læringsutbytte, styrket lærertetthet og et godt læringsmiljø gjør at flere elever vil lykkes bedre i nittedalsskolen. Skoledagen skal være spennende, interessant og skapende for eleven. Det er en målsetning at elevene skal utvikle gode grunnleggende ferdigheter.

Det skal være noen felles rammer, «en rød tråd» for skolene i Nittedal. Innenfor dette rammeverket gis den enkelte skole og lærer stor metodefrihet.

Det er kvaliteten i opplæringen som er avgjørende for et godt læringsutbytte. Den beste effekten har undervisningen når den skjer innenfor klassefellesskapet i form av god klasseledelse og tilpasset opplæring. God tilpasset opplæring og tidlig innsats vil gi oss flere skolevinnere og færre skoletapere.

Lærerens kompetanse og lærerens relasjon til klassen er av avgjørende betydning for elevenes læring og trivsel. God profesjonsutvikling blant lærere på den enkelte skole og samarbeid mellom skolene er viktig for en positiv utvikling av nittedalsskolen. Det må drives forebyggende arbeid i skolen slik at barn og unge får nødvendig hjelp i en så tidlig fase som mulig. Sosiallærerfunksjonen, helsesøstertjenesten og pedagogisk psykologisk tjeneste må være tilgjengelig når elevene trenger det.

Dette er gjort:

- ✓ Økt kapasitet ved Slattum skole, ny paviljong er tatt i bruk.
- ✓ Har doblet elevkapasiteten på Sørli skole. Nybygget er tatt i bruk fra høsten 2014.
- ✓ Har avsatt 80 millioner til utvidelse av skolekapasiteten i Hakadal.
- ✓ Det er vedtatt å utvide bruken av tilpasset opplæring, og redusere spesialundervisningen.
- ✓ Det er avsatt 5 millioner per år fra 2015 til økt lærertetthet.
- ✓ Har fått flere helsesøstre og sosiallærere i barneskolene.
- ✓ Har skapt større mangfold i SFO-tilbudet, blant annet gjennom NIL-klubben.

Venstre vil:

- ✓ Satse sterkt på tidlig innsats i hele skoleløpet - med kort vei mellom problem og løsning.
- ✓ Utrede og gjennomføre tiltak som gir best tilpasset opplæring for alle.
- ✓ Styrke opplæringen for elever med spesielle talenter og sterke faginteresser.
- ✓ Gi spesialundervisning til elever det ikke er mulig å ivareta i den ordinært tilpassede opplæringen.
- ✓ Vurdere å opprette en særskilt støtteordning på skoler der det er spesielle utfordringer som må løses.
- ✓ Øke lærertettheten for å styrke kvaliteten i undervisningstilbudet, samt styrke kontaktlærerressursen der det er nødvendig.
- ✓ Gi skolene frihet til å sette inn ressursene der det trengs mest.
- ✓ Vurdere økt timetall utover minstetimetallet i enkelte fag.
- ✓ Ha tett oppfølging av elevene gjennom et tydelig og godt tilbakemeldingssystem mellom lærer og elev.
- ✓ At skolene selv kan bestemme bruken av lekser.
- ✓ At leksehjelp så langt det er mulig skal gjennomføres av faglig kompetente lærere.
- ✓ Fjerne tidstyver slik at mest mulig av lærernes tid blir brukt på undervisning.
- ✓ Gjennomføre et krafttak for å innføre moderne IKT-løsninger i skolene våre. Vi vil tilføre midler i budsjett og handlingsplan til dette formålet slik at alle barn kan bruke informasjonsteknologi som et effektivt verktøy i undervisningen.
- ✓ Arbeide for å få mer entreprenørskap inn i skolene våre.
- ✓ Styrke de faglige og sosiale rådgivningsfunksjonene i barneskolen og ungdomsskolen.
- ✓ Øke stillingsstørrelsen til helsesøster, sosiallærer og miljøarbeider-ressurser.
- ✓ At skoletilbud tilrettelegges for integrering av elever med fremmedkulturell bakgrunn.
- ✓ Styrke samarbeidet mellom skole og hjem.
- ✓ Ha nulltoleranse overfor mobbing, vold og hærverk, samt gjennomgå kommunens rutiner for hvordan mobbing skal forebygges.
- ✓ Utvide skolekapasiteten der det trengs. Ved bygging av nye skoler, skal det også bygges idrettshall.
- ✓ Utvikle kvaliteten i skolefritidsordningen og sikre et variert SFO-tilbud med mer kunst, kultur og fysisk aktivitet.
- ✓ Sikre at elever med spesielle behov får tilført tilstrekkelig med ressurser i SFO.
- ✓ At fylkeskommunen skal utvide tilbudet ved Bjertnes videregående skole, spesielt innen praktiske og estetiske fag.

5. Barnehager og et godt oppvekstmiljø

Venstre vil at barnehagetilbudet i Nittedal skal være variert og holde høy kvalitet. Det må satses på gode rekrutteringsordninger for å skaffe tilstrekkelig kompetent personell til bygdas barnehager. Erfaring viser at barnehagene som har et høyt antall pedagoger og et sterkt faglig miljø tiltrekker seg – og beholder – pedagoger. Venstre ønsker et sterkt pedagogisk miljø i barnehagene. Ansatte i barnehagene må tilbys konkurransedyktige lønnsbetingelser og relevant etterutdanning.

Venstre vil at alle småbarnsforeldre som ønsker det skal ha frihet til å velge barnehage til sine barn, blant et variert tilbud av gode offentlige og private barnehager. Det må finnes gode naturbarnehager og kulturbarnehager i kommunen.

Det skal arbeides for at barn og unge skal ha aktivitetstilbud i sitt nærmiljø. Barn og unge som har behov for hjelp, må få dette så tidlig som mulig. Et godt oppvekstmiljø skaper tilhørighet og motvirker ekstremisme og kriminalitet.

Dette er gjort:

- ✓ Full barnehagedekning for alle med rett til barnehageplass.
- ✓ Har etablert ikke-kommunal barnehage i Kruttverket.
- ✓ Har vedtatt bygging av ny kommunal Åneby barnehage med byggestart i 2015.

Venstre vil:

✓ Bruke spesialpedagoger for å sikre kvaliteten i kommunale og private barnehager.	god måte, samt komme tidlig på banen i forhold til barn i risikozonen.
✓ Arbeide for at det skal være tilstrekkelig kompetanse og ressurser i barnehagene for å ivareta barn med ekstra behov og utfordringer.	✓ At barnevernet gis ressurser til å følge opp barn og foreldre på et tidlig stadium i forhold til mulige problemer.
✓ Styrke muligheten for ufaglærte i barnehagene til å ta førskolelærerutdanning ved å kunne tilby stipend og/eller dekning av læremateriell.	✓ Gi Utekontakten gode rammer for å fortsette sitt forebyggende arbeid; både ute «i felten» og i sin egen base.
✓ Arbeide for fleksible opptak og billigere barnehage for dem som trenger det.	✓ Bedre sikkerheten i sentrumsområdene i Nittedal gjennom økt patruljering av synlig politi. Vi vil også stimulere til en utvidet nattevandrerordning.
✓ Gi barnehagene gode og spennende uteområder som stimulerer til lek og allsidig aktivitet.	✓ At skoleanleggene skal brukes til kulturaktiviteter og idrett.
✓ Gjennomføre brukerundersøkelser i barnehagene for å utvikle kvaliteten i barnehagetilbudet.	✓ At idrettshaller, kulturhus og bibliotek skal være gode arenaer for barne- og ungdomsarbeid.
✓ Iverksette tiltak for god integrering av barn med fremmedkulturell bakgrunn.	✓ Tilby rusfrie møte- og aktivitetssteder for ungdom i alle deler av bygda, i samarbeid med idrettslag og andre ungdomsorganisasjoner.
✓ Øke kunnskapen om barnekonvensjonen og etterleve innholdet i den.	✓ At barn og unges kommunestyre (BUK) skal uttale seg i saker som berører barn og unge.
✓ Samordne det forebyggende arbeidet slik at Nittedal kommune kan ivareta barn og unge på en	

6. Kultur, idrett, friluftsliv og frivillighet

Nittedal har fin natur, variert kulturlandskap og gode muligheter for friluftsliv. Et rikt kultur- og idrettsliv skaper felles identitet og tilhørighet til bygda vår. Frivillige lag og foreninger bidrar til at Nittedal er en god kommune å leve i. Ildsjelene er motorene i det frivillige arbeidet, og disse må ha gode arbeidsbetingelser.

Mange jobber utenfor kommunen, så lokale fritidstilbud er mye av limet i lokalsamfunnet og viktig for trivselen. Kommunen trenger gode arenaer for utøvelse av kultur og idrett. Å ha en aktiv befolkning, fysisk og kulturelt, gir høy trivselsfaktor. For barn og unge er disse tilbudene en svært viktig del av det å få en meningsfylt oppvekst, både sosialt, mentalt og fysisk. Mange av tilbudene er viktige i det forebyggende helsearbeidet, der alternativet er økte kostnader til lindring og behandling. Det ligger betydelige menneskelige og økonomiske gevinster i å forebygge heller enn å reparere.

Frivillige deltar mye

Basistjeneste til våre syke og pleietrengende må fortsatt være et kommunalt ansvar, men de frivillige i Nittedal bidrar til at beboere på sykehjemmene våre og hjemmeboende eldre får både praktisk hjelp og økt livskvalitet. Nittedal kommune har svært mange frivillige, også innen helse og omsorg. Blant annet er demenssenteret på Markerud helt og fullt basert på frivillig innsats.

Dette er gjort:

- ✓ Endelig vedtak om bygging av kulturhus, bibliotek og kirke ble fattet i desember 2014, med påfølgende offisiell markering av byggestart.
- ✓ Finansiering av byggeprosjektet «Prosjekt rådhuskvartalet» (kulturhus og kirke) er lagt inn i budsjett og handlingsplan.
- ✓ Har bygget skibru over Ørfiskebekken i Kruttverket.
- ✓ Kunstgressbane på Elvetangen og friidrettsbane ved sentralidrettsanlegget er ferdigstilt.
- ✓ Har etablert en årlig kulturfestival i regi av Nittedal kommune, hvor vi i 2014 feiret og hyllet Alf Prøysen.
- ✓ Har inngått langtidsavtale om kommunal støtte til GIF Handikap og GIF Storby.
- ✓ Har gitt støtte til frivillige organisasjoner gjennom partnerskapsavtaler.
- ✓ Nittedals første kulturminneplan er utarbeidet.

Venstre vil:

- ✓ Være garantisten for at vedtaket om bygging av kulturhus, bibliotek og kirke i sentrum av Nittedal blir gjennomført.
- ✓ Videreføre det tette samarbeidet med kulturlivet for å oppnå målsetningene for kulturhuset.
- ✓ Utvikle bibliotektilbudet og tilby selvbetjent bibliotek utenom de ordinære åpningstidene i kulturhuset.
- ✓ Gi kulturskolen gode rammebetingelser og videreutvikle kulturskoletilbudet.
- ✓ Tilby aktiviteter til unge som ikke deltar i organiserte kulturtiltak og idrett, i samarbeid med frivillige.
- ✓ Opprettholde dagens ordning med fri lokal- og halleie for lokale lag og foreninger.
- ✓ Utnytte kommunale idrettsanlegg best mulig og ha mer fleksible åpningstider i svømme- og idrettshallene.
- ✓ Utvikle idrettstilbudet og anleggskapasiteten i nært samråd med idrettsrådet.
- ✓ Bygge ny flerbrukshall ved Slattum skole med kommunal finansiering og bygging i 2016/2017. Både funksjonalitet og estetikk må ivaretas på en god måte ved samtlige idrettshaller i kommunen.
- ✓ At skianlegget i Varingskollen gis mulighet til å utvides og rustes opp, slik at det fortsatt blir

attraktivt for Nittedals mange alpinister, telemark- og snøbrettkjørere.

✓ At idrettslagene skal kunne overta driften av idrettsanlegg etter avtale med kommunen. Dette forutsetter avtaler og økonomisk støtte fra kommunen.

✓ Legge til rette for at våre innbyggere kan bruke naturområdene i kommunen vår. Dette kan gjøres gjennom godt informasjonsarbeid i samarbeid med friluftslivets organisasjoner og tiltak som bedrer tilgangen til marka og Nitelva, slik som bedre utfartsparkering og etablering av stier.

✓ Etablere elvesti langs Nitelva.

✓ Gjennomgå Frivilligsentralens virksomhet for å tilpasse den til framtidens behov.

✓ At tilskudd til frivillige organisasjoner skal økes. Det er spesielt viktig å støtte aktiviteter for barn og unge.

✓ Gjennomføre faste møter mellom de frivillige organisasjonene - representert ved Nittedal Idrettsråd, Nittedal Kulturråd, Friluftsliv Nittedal (FRINI) og Frivilligsentralen - og kommuneadministrasjonen og politisk ledelse.

✓ Gjennomføre kulturminnevern ved blant annet merking av historisk interessante bygninger og steder.

✓ Bevare Waage Dam som en viktig del av kulturminnet Nittedals Krudtværk, ta vare på dyrelivet i området, beholde badeplassen og gjøre grøntarealene rundt dammen til et fint fellesområde.

✓ Stimulere til bevaring av verneverdige bygninger og bygningsmiljøer, også de som er i privat eie.

✓ At kirkene i kommunen vedlikeholdes på en god måte.

7. Nye Nittedal sentrum og bærekraftige bomiljøer

I utviklingen av arealer til boliger og næring skal det legges vekt på gode helhetlige løsninger som ivaretar funksjonalitet, estetikk og stedsidentitet. Nærhet til kollektivtilbud må tillegges stor vekt når det gjelder hvor det skal bygges ut nye boligområder. Det er allerede vedtatt en formingsveileder for nye Nittedal sentrum for å skape stedsidentitet og gode bomiljøer, og hvor klima- og miljøhensyn vektlegges sterkt. Gjeldende formingsveileder gjelder sentrum, men de fleste prinsippene kan også benyttes ellers i kommunen. Planbestemmelsene bør tilpasses ved å åpne opp eller stramme inn etter en faglig vurdering, blant annet for å styrke lokal identitet. Utbygges vilje til å tilpasse seg formingsveileder og planbestemmelser skal vektlegges i prioriteringen av utbyggingsområder.

I et langsiktig perspektiv satses det på at utbyggingen av boliger i Nittedal skal skje ved fortetting og utvidelse av tettstedene. Venstre ønsker at Nittedal skal legge til rette for en variert og sammensatt befolkning. Dette krever et boligtilbud som teknisk og prismessig er tilpasset alle befolkningsgrupper. For å opprettholde miljøkvalitetene i Nittedal, må arealtilgangen til nybygging av boliger likevel begrenses og lokaliseres spesielt mot sentrumsområdene og ferdselsårer.

Dette er gjort:

✓ Har vedtatt en svært godt gjennomarbeidet kommuneplan med grundige faglige vurderinger.

✓ Har vedtatt en kommunedelplan for nye Nittedal sentrum (sentrumsplanen).

✓ Har vedtatt formingsveileder som vektlegger god stedsutvikling og estetikk.

Venstre vil:

- ✓ Ha moderat boligbygging med en befolkningsvekst rundt 1,7 prosent per år i perioden.
- ✓ At boligbyggingen i hovedsak skal skje i områder med nærhet til offentlig kommunikasjon med jevnlig avganger.
- ✓ Ha høy arealutnyttelse på nye boligfelt, for å bevare grønne lunger og landbruksarealer og av hensyn til miljø og bokostnader.
- ✓ At nye Nittedal sentrum skal bli et miljøvennlig og attraktivt kommunesentrum, der vi tilrettelegger for variert boligbygging, servicefunksjoner og sentrumsintegre arbeidsplasser.
- ✓ Gjennomføre konsentrert sentrumsutvikling samtidig som det vises respekt for jordvern.
- ✓ Lede Ørfiskebekken gjennom det nye sentrumsområdet – slik at det blir vannspeil i parken ved kulturhuset.
- ✓ Arbeide for å få etablert jernbanestasjon i nye Nittedal sentrum som en del av den framtidige utbyggingen av Gjøvikbanen.
- ✓ Gjennomføre sentrumsutviklingen i nært samspill mellom kommune og utbyggere og annet næringsliv.
- ✓ Utvikle Rotnesområdet, både Kruttverket og ved Nittedal stasjon.
- ✓ At estetikk skal være et vesentlig element i sentrum. Høyden på bygningene i sentrumsområdet må tilpasses det stedet vi ønsker å skape.
- ✓ At helhetlige løsninger for parkering må etableres i sentrumsområdet. De konkrete parkeringsløsningene må blant annet ta hensyn til sambruk, estetikk og økonomi.
- ✓ At byggefelt planlegges med sikte på å oppnå spredt alderssammensetning i de ulike lokalmiljøene. Dette tilsier mer variert utbygging med leiligheter, rekkehus og eneboliger.
- ✓ Utvikle et variert og tilpasset boligtilbud til funksjonshemmede i etableringsfasen.
- ✓ Utvikle et boligtilbud tilpasset behovene til ungdom og førstegangsetablerere.
- ✓ At brukere av tilrettelagte boliger og omsorgsboliger gis reell mulighet til kjøp av egen bolig.
- ✓ At boligfelt planlegges for bruk av ny fornybar energi og lavt energiforbruk.
- ✓ Stimulere til bygging av miljøvennlige boliger med hensyn til materialvalg og oppvarming.
- ✓ Opprette nærmiljøforum, samt at kommunen i samarbeid med privatpersoner, frivillige og næringslivet gjennomfører tiltak for å gjøre bygda og Nittedal sentrum penere.
- ✓ At noe av befolkningsveksten kan gjennomføres ved å legge til rette for etablering av en økolandsby.

8. Nyskapende næringsliv og grønn vekst

Venstre vil fremme et kreativt og nyskapende Nittedal, et Nittedal som stimulerer til grønn vekst, nyetableringer og flere lokale arbeidsplasser. Bygda må utvikle et variert næringsliv, og spesielt satse på etablering av kunnskapsbedrifter og kontorarbeidsplasser. Kommunen har et godt utgangspunkt for etablering av næringsvirksomhet, gjennom variert kompetanse i befolkningen, nærhet til sentrale markeder, viktig infrastruktur og en rik natur. Venstre er opptatt av gründernes muligheter i Nittedal, som det nødvendige såkorn for framtidens arbeidsplasser og verdiskaping. Det lokale næringslivet bør kunne tilby de fleste varer og tjenester innenfor kommunens grenser. Vi vil ha forutsigbare rammebetingelser for både ny og eksisterende virksomhet. En god næringsutvikling er viktig for å styrke kommunens inntektsgrunnlag.

Landbruket har alltid hatt, og vil fortsatt ha en viktig plass i et livskraftig Nittedal. Mat og matproduksjon er viktig, også ut fra et miljøperspektiv.

Dette er gjort:

- ✓ Flere store bedrifter er etablert i Søndre Nittedal.
- ✓ Kommunen har ansatt en egen nærings- og utviklingsansvarlig

Venstre vil:

- ✓ Vektlegge at det skapes en positiv og gjensidig stimulerende utviklingsdialog mellom kommunen, det eksisterende næringslivet og alle som er interessert i å starte ny virksomhet.
- ✓ At bedrifter med små arealkrav, bedrifter som kan fungere godt i tett befolkede områder, prioriteres ved nyetableringer.
- ✓ Styrke samarbeidet mellom kommunen og næringslivsforeningene.
- ✓ Stimulere til et variert og framtidsrettet landbruk. Dette kan også gi verdifulle tilskudd til den lokale næringsutviklingen gjennom innovasjon og nyskaping knyttet til mat, kulturlandskap og opplevelser.
- ✓ At kommunen skal benytte «Inn på tunet»-tjenester og se på muligheten for å inngå langsiktige avtaler med landbruksnæringen om dette.
- ✓ At det skal gjøres enkelt og attraktivt å utvikle næringsvirksomhet med utgangspunkt i kulturfeltet – et viktig bidrag til et levende lokalsamfunn.
- ✓ Arbeide for et nærmere samarbeid mellom næringsliv og grunnskole i Nittedal.
- ✓ Støtte eventuell etablering av kontorfellesskap i Nittedal som gjør det mulig for flere å redusere behovet for dagpendling til Oslo og andre nabokommuner.
- ✓ Gi Miljøhuset Gnisten muligheten til å utvikle sine arbeidsmarkedstiltak, for å få flest mulig ut i meningsfylt arbeid.
- ✓ Støtte etablering av tilrettelagte arbeidsplasser i Nittedal.

9. Nittedal som miljøkommune

Klimatilpasning: Klimaendringene er en stadig større utfordring. Noen av problemene som oppstår er intens nedbør som skaper overvann i tettstedene, samt stormer, skred og flommer som ødelegger infrastruktur som vei, jernbane, kraftnett og landbruksområder. Klimaendringene vil påvirke de fleste sektorer og tjenesteområder i kommunen, derfor trengs lokal klimatilpasning.

Arealplanlegging er det viktigste virkemiddelet for klimatilpasning. På dette området, samt innen skog- og landbruk, forvaltning av naturressurser og infrastrukturinvesteringer haster det med å ta grep. Kommunen må håndtere flere boliger og mer trafikk både i og gjennom kommunen. Forventede klimaendringer krever investeringer og planlegging for å gjøre Nittedal kommune i stand til å møte mer ekstremvær og de følger det får, slik som erosjon og mer flom.

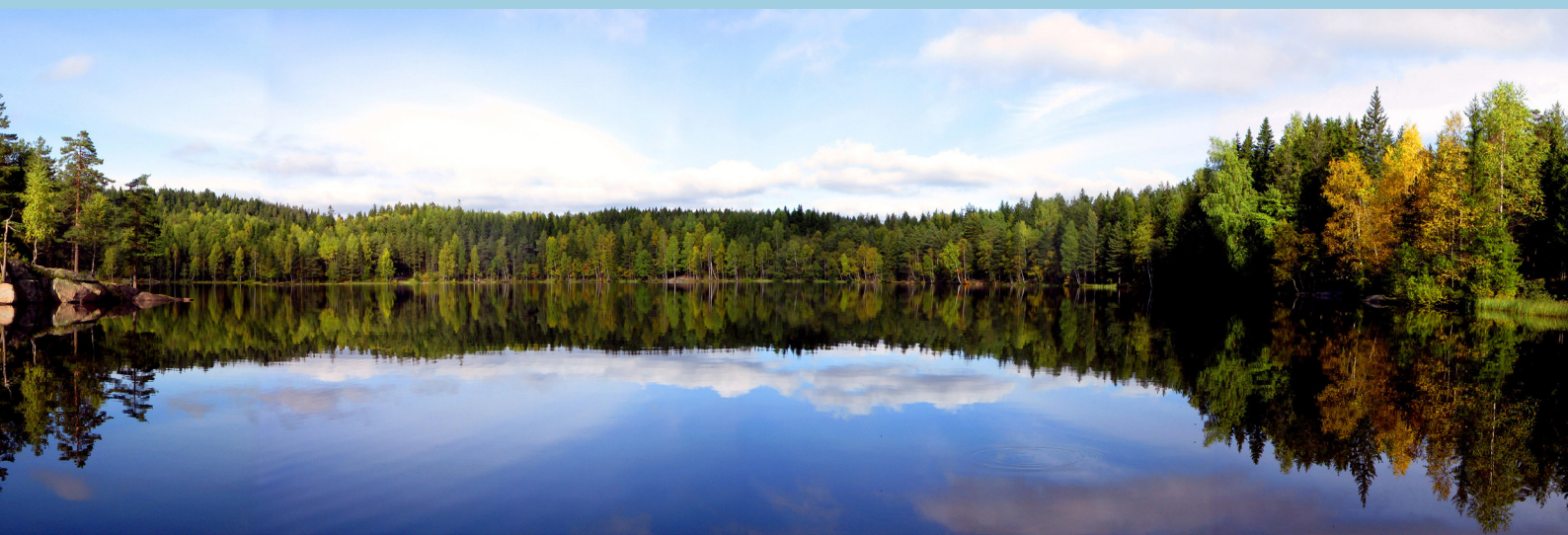
Kulturlandskapet: Vi blir stadig flere innbyggere og arealbehovene øker. Vi har et flott kulturlandskap, tett på boligområdene, og tilgang til marka og Nitelva. Nittedal skal fortsatt være ei grønn bygd. Skogen, åsene, elva og spesielt det ubebygde nærmiljøet er viktige ressurser, og må bevares slik. Mulighetene for friluftsliv er hovedårsaken til at mange flytter til Nittedal, og vesentlig for at de trives her. Et godt naturmiljø sikrer et variert friluftsliv.

Dette er gjort:

- ✓ Klima- og energiplan er utarbeidet og revidert, og tiltak er under gjennomføring.
- ✓ Framtidig løsning for avløp er vedtatt, og arbeidet med å gjennomføre dette svært viktige miljøtiltaket er satt i gang. Dette vil bidra sterkt til bedret badevannskvalitet i Nitelva.
- ✓ Det er avsatt 1 million i 2015-budsjettet til klima-, miljø- og energiltak i tillegg til en del ubrukte midler som også skal benyttes til formålet.
- ✓ Har stoppet planene om asfaltverk i Bjønndalen.

Venstre vil:

- ✓ Halvere utslipp av klimagasser i kommunen fra 1990-nivå innen 2027.
- ✓ Bruke plan- og bygningsloven aktivt for å sette krav til miljø- og klimatilpasning ved regulering og utbygging av nye boligområder, næringsbygg og kommunens egne bygg. Der det er mulig vil vi også legge til rette for slike tilpasninger i eksisterende områder.
- ✓ Gi informasjon og gjennomføre holdningsskapende opplegg innen klima og miljø, spesielt rettet mot barn og unge.
- ✓ Gjennomføre energiøkonomisering og miljøvennlige oppvarmingsløsninger i kommunale bygg og anlegg.
- ✓ Etablere et system for «grønt regnskap» som muliggjør måling og sammenligning av alle kommunale bygg, anlegg og tjenesteenheter hva angår energibruk og øvrig ressursbruk.
- ✓ Gi mer informasjon og veiledning om energibruk og sparing, blant annet fleksible energikilder, vannbåren varme og varmepumper.
- ✓ At vannkvaliteten i Nitelva skal tilfredsstillere kravene til god økologisk tilstand innen 2021 i tråd med EUs rammedirektiv. Målet er at vi skal kunne bade i Nitelva, helt ned til Åros.
- ✓ Utbedre vannledninger for å redusere lekkasjer av rent vann.
- ✓ Være en aktiv pådriver i det interkommunale vannområdeutvalget.
- ✓ At Nittedal skal gjennomføre den vedtatte avløpsløsningen som en del av avløpsselskapet NRA.
- ✓ Kartlegge naturmangfold og ta vare på det biologiske mangfoldet.
- ✓ Sikre allmennhetens adgang til ferdsel i marka og langs Nitelva.
- ✓ Verne om markagrensen og innlemme området Berger Skog i marka.
- ✓ Bevare hundremeterskoger som ligger tett ved boligområdene.
- ✓ At kulturlandskap og dyrket mark skal vernes. Det legges ikke opp til spredt boligbygging, men sentrums- og stedsutviklingen i midtbygda vil kreve omdisponering av noe dyrket mark.
- ✓ Stimulere til reduksjon i avfallsmengden pr. innbygger ved økt gjenvinningsgrad, god kildesortering og innsamling av organisk avfall.
- ✓ At det settes ut søppelstativer på offentlige møtesteder og organiseres regelmessig tømming.
- ✓ Innføre en ordning hvor privatpersoner et gitt antall ganger kan levere søppel kostnadsfritt på miljøstasjonene. Dette kan løses ved at alle husstander får tildelt adgangskort til miljøstasjonene.
- ✓ Støtte det lokale miljøarbeidet tilknyttet Miljøhuset Gnisten.
- ✓ Gjøre bygda vår vakrere ved å stille krav til utforming av bygninger og offentlige møtesteder.
- ✓ Sikre vedlikehold av bygninger, idrettsanlegg og veier som kommunen har ansvaret for.
- ✓ Bidra til gjennomføringen av gode nærmiljøtiltak.

10. Miljøvennlige og trygge transportløsninger

Mange av bygdas yrkesaktive jobber i Oslo. God kommunikasjon må til for å verne om miljøet og for at folk ikke skal slite seg ut på å reise. Alle ønsker effektiv og rask transport til og fra jobb, skole og andre aktiviteter. Venstre er opptatt av at transportløsningene også er miljøvennlige og trygge. Vi vil satse kraftig på å utvikle kollektivtilbudet som et konkurransedyktig alternativ til bruk av egen bil. Venstre vil påskynde investeringene i trafikk sikkerhetstiltak for å redusere antallet trafikkulykker. Det må utvikles miljøvennlige transportløsninger for å redusere utslippene av klimagasser. Tog, buss, lokalbuss og innfartsparkering må bygges ut slik at flest mulig av våre innbyggere velger å reise kollektivt.

Gjøvikbanen er rammet av mange innstillinger på grunn av gamle tog. Nye tog må derfor anskaffes i forbindelse med nytt anbud på Gjøvikbanen i desember 2017. Rutetilbudet må også utvides til timesruter til Gjøvik og 20-minuttersruter i rushtiden til og fra Nittedal. Utbedring av plattformer, flere krysningsspor og bedre strømforsyning må framskyndes for å oppnå dette. Det må tilrettelegges for at sykkel kan brukes mer som transportmiddel i bygda vår.

Dette er gjort:

- ✓ Har fått gjennomslag for midler til krysningsspor og utbedringer på Nittedal stasjon.
- ✓ Har etablert samarbeidet Stor-Oslo Nord langs aksene Oslo-Gjøvik for Gjøvikbanen og riksvei 4.
- ✓ Har etablert 19 ladepunkt for elbiler og andre ladbare kjøretøy.
- ✓ Har avsatt 0,1 mill til utredning av kryssing av jernbanelinjen mellom Tumyrveien og Nordliveien.

Venstre vil:

- ✓ Arbeide for rask gjennomføring av kortsiktige tiltak for å øke kapasiteten og redusere reisetiden på Gjøvikbanen, slik som utvidelse av plattformen ved Nittedal stasjon, banestrøm nord for Jaren, krysningsspor ved Reinsvoll og plass til hensetting av vogner.
- ✓ Arbeide for nytt dobbeltspor med Inter City-standard på Gjøvikbanen - med nye stasjoner i Søndre Nittedal og nye Nittedal sentrum.
- ✓ Vurdere mulighetene for å forlenge T-banen fra Vestli til Søndre Nittedal.
- ✓ Arbeide for punktlig og raskere busstilbud til og fra Oslo, samt busstopp for Nittedalsbussen også i indre del av byen.
- ✓ Arbeide for bedre busstilbud på tvers i regionen med buss mellom Nittedal stasjon, Lillestrøm og Ahus.
- ✓ Arbeide for å videreutvikle lokalbusstilbudet.
- ✓ Arbeide for etablering av flere innfarts- og utfartsparkerplasser.
- ✓ Arbeide for at det raskest mulig blir bygd dobbeltløp i Hagantunnelen.
- ✓ Legge riksvei 4 rundt sentrumsområdet i ny trasé slik at midtbyen (kvadraturen) på Mo kan bygges ut.
- ✓ At det skal planlegges for en helhetlig utbygging av riksvei 4 mellom Kjøl og Oppland grense.
- ✓ Arbeide for en framtidig riksvei 4-løsning med trasé på vestsiden av dalen med tunnel under Rotnes.
- ✓ Ha godt vedlikehold av kommunale veier.
- ✓ Arbeide for å stille krav til mest mulig fysisk skille mellom biler og fotgjengere i nye boligområder og ved oppgradering av de etablerte områdene. Vi vil at boligveiene skal være «veier der det bare er tillatt å kjøre med ekstra stor forsiktighet».
- ✓ Prioritere trafikk sikring på veier til og fra skoler og barnehager.

Fortsetter på neste side ->

- ✓ Gjennomføre en grundig revisjon av trafikksikkerhetsplanen og prioritere trafikksikkerhetstiltakene ut fra vedtatte prinsipper.
- ✓ Arbeide for at det bygges en planfri kryssing av jernbanelinjen (gang- og sykkelvei) mellom Tumyrveien og Nordliveien ved Nittedal stasjon for å sikre trafikksikkerheten i området.
- ✓ Etablere smidige av- og påstigningsmuligheter for bil utenfor skoler, kulturhus, idrettsanlegg og andre offentlige bygg. Samtidig bør det også etableres bilfrie områder ved de offentlige byggene av hensyn til trafikksikkerhet, miljø og barns muligheter til lek og aktivitet.
- ✓ Vurdere å etablere rundkjøring i krysset Brennaveien/Industriveien for å bedre trafikksikkerheten.
- ✓ Utarbeide reguleringsplaner for gang- og sykkelveier.
- ✓ Arbeide for sammenhengende og trygge sykkelveier i hele kommunen, sykkelveier som også foretrekkes av syklistene til og fra jobb eller skole.
- ✓ Vurdere muligheten for å etablere en bysykkelordning, herunder bruk av el-sykkel. Reklamefinansiering og samarbeid med bygdas næringsliv kan bidra til å få på plass dette.
- ✓ Ta i bruk mer klimavennlig drivstoff og energiløsninger for kommunale kjøretøy.
- ✓ Etablere tilstrekkelig antall ladepunkt for elbiler og andre ladbare kjøretøy, også ved innfartsparkeringene.
- ✓ Arbeide for å etablere fyllestasjoner for biodrivstoff i kommunen.
- ✓ Bidra til å etablere et marked for hydrogenbiler, i samarbeid med andre kommuner.

11. Et tilpasset helse- og sosialtilbud for alle

God helse gir økt livskvalitet. Det viktigste vi gjør er å forebygge sykdom, ikke minst psykiske lidelser. Tiltak må settes inn før folk blir syke, slik at antall nye tilfeller blir redusert.

God helse skapes i stor grad innen andre sektorer enn helse- og omsorgssektoren. Kvalitet i barnehagetilbudet, gode skoler og fritidsaktiviteter innen kultur, idrett, friluftsliv og annet frivillig arbeid skaper god helse.

Full sysselsetting er viktig for folkehelsen, og gradert sykmelding og arbeid med bistand er gode virkemidler. Godt psykososialt miljø, fysisk aktivitet og sunt kosthold i barnehager, skoler, på arbeidsplassene og i hjemmene er helsefremmende.

Dette er gjort:

- ✓ God folkehelse er vedtatt som ett av kommunens strategiske styringsmål.
- ✓ Plan for å hindre vold i nære relasjoner er vedtatt.
- ✓ Plan for å forebygge selvdrap er vedtatt.
- ✓ Har vedtatt å øke bosetting av flyktninger fra 15 personer i 2014 til 30 personer i 2015.

Venstre vil:

- ✓ Tilby forebyggende helsetjenester tilpasset barn og unges behov.
- ✓ Styrke den kommunale psykiske helsetjenesten og jobbe for tidlig intervensjon.
- ✓ Gjennomføre den vedtatte utredningen om «Familiens hus» med henblikk på å etablere et slikt tilbud lokalt.
- ✓ Utvikle aktivitetstilbudet og psykiatritilbudet som i dag er lokalisert ved Solli aktivitetssenter.
- ✓ Arbeide for å fjerne alle typer vold og overgrep.
- ✓ Sikre tilgjengeligheten for mennesker med nedsatt funksjonsevne i offentlige bygg og institusjoner.
- ✓ Bidra til at mennesker med nedsatt funksjonsevne tilbys tilpassede arbeidsplasser og fritidstilbud lokalt.
- ✓ Arbeide for at mennesker med nedsatt funksjonsevne skal oppnå en størst mulig grad av likestilling og likeverdig deltakelse i samfunnet.
- ✓ Arbeide for å tilbakeføre flest mulig til tilrettelagt eller ordinært arbeid, i nært samarbeid med lokalt næringsliv.
- ✓ Gjennomføre den vedtatte opptrappingsplanen for fysioterapitjenestene, herunder tilskudd til private fysioterapeuter.
- ✓ At kommunen skal ta imot flyktninger i henhold til gjeldende opptrappingsplan for dette.
- ✓ At frivillige organisasjoner, frivilligsentralen og Miljøhuset Gnisten brukes aktivt i integreringen av flyktningene.
- ✓ Sikre et godt helsetilbud til bygdas flyktninger, blant annet for å forebygge psykiske lidelser.
- ✓ At bygdas frivillige lag og foreninger trekkes inn i arbeidet med å integrere flyktningene i Nittedal.
- ✓ Sikre ressurser til et godt rehabiliteringstilbud ved Døli pleie- og omsorgssenter.
- ✓ Tilrettelegge for bedre kvalitet på samhandling mellom ulike nivåer og yrkesgrupper innenfor helse-, sosial-, pleie- og omsorgstjenester.

12. Meningsfylt alderdom – pleie og omsorg

Venstre vil sikre alle en meningsfylt alderdom og verdig behandling, uansett personlig økonomi og sosialt nettverk. Vi vil legge forholdene til rette for at den enkelte skal kunne bo hjemme så lenge de ønsker det. Alle skal fortsatt kunne delta aktivt i samfunnet med blant annet bruk av kulturtilbud, foreningsarbeid, politisk arbeid og som en ressurs i lokalsamfunnet. Seniorene blir sprekere og det er flere som blir eldre, så vi må forberede framtidige behov. Det må sikres en videre utbygging av god og behovstilpasset eldreomsorg i kommunen. Det er viktig med en helhetlig plan for pleie og omsorg, slik at de økende og endrede behov blant innbyggerne blir ivaretatt. Økning i de eldste aldersgruppene og i antall barn og unge i årene framover skaper utfordringer i de kommunale tjenestene. Det utvikles hele tiden nye teknologiske løsninger som kommunene er pålagt å bruke, og som krever både ressurser og ny kompetanse. Kompleksiteten i oppgavene kommunen skal løse vil øke. Kommunen må derfor i større grad utvikle tjenester som støtter opp under forebygging, tidlig innsats og rehabilitering. Våre innbyggere må mobiliseres på nye måter og bli ressurser for hverandre. Ressurser hos ideelle og frivillige organisasjoner må videreutvikles og tas i bruk på nye måter.

Dette er gjort:

- ✓ Har gjenåpnet kjøkken – med god og hjemmelaget mat – på begge bygdas sykehjem.
- ✓ Økt antall varme hender i omsorg med 18 årsverk.
- ✓ Kommunal akutt døgnenhet (KAD) er etablert i et interkommunalt samarbeid i Helsehuset i Lillestrøm.
- ✓ Demenskollektiv på Skytta bo- og servicesenter startet opp høsten 2014.
- ✓ Vedtatt bygging av 12 nye enerom på Døli. Byggestart sommeren 2015.
- ✓ Har etablert ernæringsprosjekt og matvennordning som sikrer bedre kosthold hos eldre.
- ✓ Demenssenteret på Markerud er etablert, der frivillige har hovedansvaret for driften.
- ✓ Utredning om framtidige omsorgstjenester (2020-2040) er under arbeid.

Venstre vil:

- ✓ Gjennomføre forebyggende tiltak og rehabilitering som gjør at eldre er friske lengst mulig.
- ✓ Styrke praktisk bistand i hjemmet (hjemmehjelp), med god mulighet for mottakeren til å påvirke innholdet i tjenestene, slik at flere kan bo hjemme.
- ✓ Utvikle innovative og bærekraftige omsorgstjenester hvor velferdsteknologi gis en sentral plass.
- ✓ Opprettholde lokal kjøkkendrift ved Skytta og Døli. Mat er viktig både for behandlingstilbudet og trivselen.
- ✓ Ha full behovsdekning av omsorgsboliger og pleiehjemsplasser – med enerom for de som ønsker det.
- ✓ Vurdere behovet for helsehus, samt utvidet kapasitet på sykehjem, eldresenter og omsorgsboliger i kommunen.
- ✓ Videreutvikle det gode samarbeidet med Skyttas venner og Dølis venner.
- ✓ At eldresentre plasseres slik at de fremmer opplevelser, ikke avstand til samfunnet forøvrig.

13. Et levende lokaldemokrati

Lokalt selvstyre innebærer at borgerne og de folkevalgte får frihet til å forme sitt eget lokalsamfunn. Detaljstyring og detaljkrav til rapportering fra staten må begrenses til fordel for et friere og mer levende lokalt folkestyre. Det styrende prinsippet for Venstre er at avgjørelser skal tas og oppgaver løses nærmest mulig den avgjørelsen gjelder. Flest mulig av kommunens innbyggere må gis reell mulighet til å engasjere seg i lokalpolitikken, med et tidsforbruk som er overkommelig.

Nittedal kommune skal delta i arbeidet med kommunereformen. Hensikten er at kommunen tar styring over framtidig utvikling og organisering. Nittedal kommune må foreta faktabasert utredning for å se mulighetsbilde, fordeler og ulemper ved alternative løsninger for kommunestrukturen. Folkevalgte og innbyggere skal involveres i prosessen.

Nasjonale myndigheter må utrede hvordan vi bør organisere kommuner og regioner for å møte framtidens utfordringer.

Vi må sikre sterk lokalpolitisk styring gjennom nærhetsprinsippet i framtidens kommuner.

Vi må utvikle bærekraftige og attraktive lokalsamfunn og levere gode kommunale tjenester.

Venstre vil:

- ✓ Praktisere en åpenhet som er i henhold til offentlighetsloven, og vil følge opp at kommunen etterlever disse viktige prinsippene.
- ✓ At kommunens hjemmesider skal brukes til effektiv samhandling mellom kommunen og innbyggerne.
- ✓ Motvirke korrupsjon og maktkonsentrasjoner gjennom holdningsskapende arbeid, gjennomføring av gode prosesser og kontrollfunksjoner.
- ✓ Styrke rettssikkerheten for kommunens borgere gjennom etiske retningslinjer og saksbehandlingskrav i forvaltningslov og kommunelov.
- ✓ At det innføres stemmerett for alle over 16 år.
- ✓ At kommunen sikres reelt selvstyre.
- ✓ At Stortinget reduserer øremerkingen av midler fra staten til kommunene.
- ✓ Styrke innflytelsen for velforeninger og styrke samhandlingen mellom kommunen og foreningsliv i saker som angår nærmiljøet.
- ✓ Sikre god kommunal informasjon til innbyggere med lese- og skrivevansker, samt innbyggere med annet morsmål enn norsk.
- ✓ Sikre våre egne innbyggers interesser i arbeidet med kommunereformen.

14. Gode kommunale tjenester og sunn kommuneøkonomi

Det er en målsetning å bevare og utvikle velferdsnivået i Nittedal, blant annet ved å fortsette arbeidet med å styrke kvaliteten på de kommunale tjenestene. Innovasjon, god organisering og kompetanseutvikling i kommuneorganisasjonen er viktige virkemidler for å oppnå dette. Rettssikkerheten for kommunens borgere må ivaretas og Nittedal kommune skal framstå som en servicekommune. Konkurransetsetting benyttes allerede innen noen tjenesteområder, og kan fortsatt benyttes der dette er den klart beste løsningen.

Dette er gjort:

- ✓ Har gjennomført modernisering og effektiv drift i kommunen.
- ✓ Eiendomsskatt på moderat nivå med bunnfradrag på 1 million er innført fra 2015.
- ✓ Nittedal kommune har gått med regnskapsmessig overskudd.

Venstre vil:

- ✓ At Nittedal kommune skal etablere moderne og sikker IKT-infrastruktur og systemløsninger som gjør at vi kan utvikle den digitale kommunen med raskere og bedre tjenester til innbyggerne.
- ✓ Sikre universell utforming som grunnleggende prinsipp i kommunal virksomhet.
- ✓ Utnytte mulighetene ved interkommunalt samarbeid og utøve godt eierskap i interkommunale selskaper.
- ✓ At bedrifter som utfører oppdrag på vegne av det offentlige bør være godkjente opplæringsbedrifter.
- ✓ At Nittedal kommune skal være en kommune for rettferdig handel (Fair Trade).
- ✓ At eiendomsskatten skal holdes på et moderat nivå og i hovedsak benyttes til å finansiere investeringstiltak som følge av miljøkrav og befolkningsvekst.

15. Kommunen som arbeidsgiver

Nittedal kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver. Våre ledere og øvrige ansatte må ha stillingsinstrukser og avtalte leveransemål. Arbeidet med å utvikle et godt arbeidsmiljø og få ned sykefraværet skal prioriteres.

Dette er gjort:

- ✓ Kommunens arbeidsgiverstrategi er vedtatt i 2014.
- ✓ Medarbeiderundersøkelse viser økt trivsel hos kommunens ansatte.

Venstre vil:

- ✓ Gjennomføre rekrutteringstiltak og tilby arbeidsforhold med tilstrekkelig bemanning. Dette skal gjøre det interessant for kompetente personer å arbeide for Nittedal kommune.
- med resultatmål eller på åremål.
- ✓ Satse på kompetanseutvikling og rekruttering av dyktige medarbeidere i kommunen.
- ✓ Arbeide for at kommunen skal nå målsetningen om én lærling pr. 1000 innbygger. Det må avklares hvor mange lærlinger kommunen kan ta i mot i de ulike sektorene, og hvordan arbeidet med å rekruttere og beholde lærlinger best kan gjennomføres.
- ✓ At enkelte stillinger for toppledere (slik som rådmann og virksomhetsledere) kan avtales

- ✓ Se på muligheten for å øke andelen heltidsarbeid innen helse og omsorg.
- ✓ Videreføre ordningen med vikarpool i helse- og omsorgssektoren, blant annet for å redusere belastningen for ansatte ved fravær.
- ✓ Arbeide for likelønn og lik status i og mellom kvinnedominerte og mannsdominerte yrker, og være positiv til at partene i arbeidslivet forhandler fram avtaler for dette.
- ✓ Motvirke alle former for diskriminering,

mobbing og trakassering i arbeidslivet.

- ✓ Vurdere seniortiltak som gjør det mulig for kommunens ansatte å jobbe lengre.
- ✓ Vurdere en prøveordning med flere egenmeldingsdager enn i dag for å redusere sykefravær.
- ✓ Skape felles arenaer for faglig utvikling og oppdatering av ansatte, og tilrettelegge for fagpersoner som ønsker å drive relevant fagutvikling og forskning.

Venstres 10 liberale prinsipper.

1. Friheten skal gjelde over alt, for alle

Liberalismens mål er enkeltmenneskets frihet. Venstre vil utvide den enkeltes mulighet til å ta kontroll over eget liv – for begge kjønn, på tvers av landegrenser, kulturell bakgrunn, livssyn og legning. Vi hviler først når friheten gjelder overalt, for alle.

2. Det personlige ansvaret er ufravikelig

Alle har ansvar for seg selv. For Venstre er dette like grunnleggende som retten til frihet. Vi er sterke i troen på at den som gis anledning til å ta ansvar, griper muligheten – og gjennom det vinner økt verdighet og frihet. De få som er ute av stand til å ta ansvar for seg selv, skal få samfunnets hjelp til å leve et verdig liv.

3. Alle har ansvar for hverandre, for miljøet og for kommende generasjoner

Alle har ansvar for hverandre og for å sikre at kommende generasjoner har samme muligheter til frihetsutfoldelse som oss. Vi plikter å hjelpe andre med å sikre forutsetningene for frie liv, blant annet gjennom å bygge sterke felles institusjoner, ved å bekjempe fattigdom og ved å respektere naturens egenverdi og bærekraft.

4. Virkelig frihet forutsetter felleskap og rettferdighet

En fri verden kjennetegnes av rettferdighet, verdighet og muligheter for alle. Frie samfunn har lokale, nasjonale og globale fellesskapsinstitusjoner og et godt sikkerhetsnett for alle. Frie samfunn er rettferdige og åpne – hvor enhver person med de nødvendige evner og innsatsvilje skal kunne nå enhver posisjon i samfunnet.

5. Alle er likeverdige, men ingen er like

Liberalismen er raus. For Venstre er det en verdi i seg selv at mennesker er ulike og tar ulike valg. Respekten for ulikhet inkluderer fordi den innebærer nysgjerrighet i møte med det ukjente, og toleranse for at det gode liv ikke er likt for alle. Toleranse betyr respekt, ikke likegyldighet eller feighet.

6. Politikk skal fremme livskvalitet og menneskelig vekst

Det liberale engasjementet for frihet går lengre enn å sikre alle materiell trygghet og velstand. Over alt i verden kjennetegnes det gode liv av mer enn det materielle – av kultur og åndsliv, frivillig arbeid og læring. Liberal politikk skal sikre dette som reelle muligheter for alle i et samfunn.

7. Politisk makt skal komme nedenfra

Politisk makt og styring skal forankres i demokratiske institusjoner med stemmerett for alle. Demokrati, ytringsfrihet, organisasjonsfrihet, og trosfrihet er grunnleggende liberale rettigheter. De viktigste avgjørelsene som gjelder fellesskapet, skal tas av folkevalgte organer.

8. Makt skal spres og balanseres

Et liberalt samfunnssystem består av fire bærebjelker: Demokratiet, rettsstaten, det sivile samfunn og markedsøkonomien. Venstre er opptatt av å sikre disse institusjonenes åpenhet, uavhengighet og samspill. En slik spredning av makt og åpenhet om maktutøvelse er nødvendig for å hindre autoritær politikk, maktmisbruk og korrupsjon.

9. Den liberale staten er upartisk, sterk og begrenset

Den liberale staten må bygge sterke fellesskapsinstitusjoner for å sikre frihet og muligheter for alle, uten å frata den enkelte ansvar. Staten må være nøytral overfor livssyn. Den liberale statsmakten må respektere begrensningene i egen makt. Staten har et spesielt ansvar for å verne om mindretallets rettigheter.

10. Liberalismen er optimistisk og alltid underveis

Det liberale samfunnet er alltid underveis og åpent for bedre løsninger, skapt gjennom kraften i de bedre argumenter og gjennom mennesker som får brukt evnene sine. Venstres optimisme er grunnlagt på en sterk tillit til menneskenes skaperkraft og på en tro på at det i fellesskap er mulig å legge grunnlag for frie liv, overalt – for alle.

Venstres hovedsaker nasjonalt.

Miljø.

Venstre vil ta Norge i en ny, miljøvennlig retning. Vi vil satse på kollektivtransport og ny teknologi. Lofoten, Vesterålen og Senja må vernes.

Skole.

Det viktigste for en god skole er gode lærere. Da får vi en skole som satser på kunnskap og gir like muligheter til alle barn og unge.

Velferd.

De fleste har det godt i Norge, men vi måles etter hvordan vi tar vare på de svakeste. Venstre vil ha et krafttak for å redusere antallet fattige barn.

Verdiskapning.

Venstre vil ha en moderne næringspolitikk. Vi vil legge til rette for et næringsliv som skaper nye verdier og grønn vekst.

Venstres liste.

1. INGE SOLLI
HAGAN

f.1959

4. BERIT BJØRGAN
HAGAN

f.1977

2. INGJERD FJØSNE
NITTEDAL

f.1942

5. MARIA PRESTØ
NITTEDAL

f.1979

3. ARVE PEDERSEN
HAKADAL

f.1963

6. EGIL HJORTESET
HAGAN

f.1966

7.	Vida Christina Valen	1986	Nittedal
8.	Leif-Åge Sørli	1960	Hakadal
9.	Linda Jeanette Nygård	1979	Hagan
10.	John-Ludvig Valen	1965	Nittedal
11.	Hilde Synnøve Tellesbø	1963	Nittedal
12.	Linda Tomtsveen	1980	Slattum
13.	Stein-Erik Rønningen	1977	Hagan
14.	Marianne Vierli Svegård	1980	Nittedal
15.	David Stephen Grant	1988	Nittedal
16.	Mari Helmer	1979	Nittedal
17.	Tor Erik Andreassen	1961	Slattum
18.	Gunvor Støle Melsom	1967	Hakadal
19.	Benny Andre Johansen	1972	Nittedal
20.	Inga Nakling Benum	1944	Hagan
21.	Bjarne Birkrem	1965	Hakadal
22.	Kaya Grjotheim	1968	Hagan
23.	Morten Larsen	1970	Slattum
24.	Mona Kristin Skogstad	1964	Slattum
25.	Kristin Rydland Fjøsne	1970	Nittedal
26.	Olav Grimsbo	1945	Nittedal
27.	Conny Lexmond	1965	Nittedal
28.	Espen Pettersen	1969	Hakadal
29.	Mona Lamo	1967	Hagan
30.	Bård Natvig	1955	Nittedal
31.	Tordis Stenrud	1960	Nittedal
32.	Sverre Morken	1945	Nittedal
33.	Mona Synnøve Danielsen	1956	Slattum
34.	Terje Lund	1939	Hagan
35.	Pål Olav Røstad	1940	Nittedal

